

mondhatta volna. „Ő az életből indul ki, s a munka közben válik égi jellé a nyers massa” — írja Móricz a *Míg új a szerelem* szobrászáról.

Medgyessy nyilatkozatainak, önvallomása-
inak az összegyűjtése és kiadása az irodalmi
hatás mibenlétének vizsgálata szempontjából is értékes adalékkal szolgál. Írók közül az egykori iskolatárs és a későbbi barát, Móricz Zsigmond szerepel leggyakrabban Medgyessy vallomásaiban. Egyik anekdotájából arra lehet következtetni, hogy ő Móricz műveinél jobban szerette az embert. Amikor megkérdezi Móricz, hogy mit szól az *Úri murlihoz*, kitérő választ ad, mert nem olvasta el az ajándékba kapott könyvet. Később amikor végül mégis elolvassa a regényt, akkor sem leli benne örömet. Móricz művészete mégis hatott rá. A bátorító példák közt sorolja fel Móricz nevét is. „Küzdelmes ifjúságomban eljutottam Rómába és Firenzébe is, ahol az etruszk szobrászattal estem szerelembe — írja Medgyessy. — Idehaza Móricz, Rippl-Rónai és Egy barátságának köszönhettem nagyon sokat, meg a vásárhelyieknek. Tornyai Jánossal és az elmélkedő, bölcs Endre Bélával a magyar népi művészet csodálatos kincseiért lelkesedtünk.” A nagy író életművének példája akkor is hat a kortársakra, ha az egyes művek önmagukban nem is ragadják meg minden esetben az olvasót, vagy ha éppen ellenérzést váltanak is ki. Móricz és Medgyessy életművét elsősorban a népi sajátosságok keresése és egy nagyigényű, európai színvonalú művészet szintézisében való érvényesítése: az élet-adta nyersanyag nagy tisztelete; a mindenféle stilizálástól tartózkodó, mindenütt a leglényegesebb, legeredetibb, legközvetlenebb mozzanatokot eleven mozgalmasságukban megőrkítő ábrázolásmód kapcsolja össze. Az élet nyers realitásában keresik és találják meg mindketten a legmélyebb harmóniát.

A kötet átolvasása után egyetlen hiányérzetünk támad. A szerkesztő a kötet végére beillesztette Móricz egyik cikkét Medgyessyről. Ehelyett a Móriczi-írás helyett sokkal inkább ide illettek volna Móricznak Medgyessy szavait, kerek történeteit megőrkítő feljegyzései, amelyeket Móricz Virág adott közre apjáról írt könyvében (Móricz Virág: *Apám regénye*. Bp. 1954. II. kiadás, 342—348. l.). Ezekben Móricz teljesen hűen jegyezte fel Medgyessy történeteit, első sze-

mélyben beszélgetve a művészt, szavainak humorát, sajátos ízeit is frissen megőrizve. Mindenképpen ide illettek volna ezek az írások is, tekintve, hogy a szerkesztő is közül a könyvben számos, ugyanilyen módon feljegyzett beszédtöredéket.

Talán a második kiadásba már ezek is belekerülnek.

Vargha Kálmán

Műveltség és hagyomány. *Studia ethnologica Hungariae et centralis et orientalis Europae.* 1—2. köt. Szerkesztette: Gunda Béla. Bp. 1960. Tankönyvkiadó. 391 l.

e A Debreceni Kossuth Lajos Tudománygyetem Néprajzi Intézete a fenti címmel indította meg évkönyvét azzal a céllal, hogy dokumentálja az Intézet belső tudományos munkáját és a közép- és kelet-európai országok tudásaival együttműködve, eredményeikre építve, segítséget nyújtson a magyar néprajz problémáinak megoldásához.

Az érdemben ismertetést átengedjük e terület szakembereinek, és csak két irodalmi érdekű közleményre hívjuk fel a figyelmet: Ujváry Zoltán: *Népi kéziratos verseskönyveink* című tanulmánya az első. A szerző előljáróban felhívja a figyelmet az irodalomtörténeti kutatás által már eddig is számontartott XVI—XVIII. századi verseskönyvek és a túlnyomó többségükben XIX. századi népi énekeskönyvek közötti különbségre, majd áttér az utóbbiakkal kapcsolatos problémák vizsgálatára. Osztályozza őket tartalmuk szerint, az elemzés során pedig arra a kérdésre keresi a feleletet; milyen szerepet töltenek be ezek az énekeskönyvek a nép életében? Kimerítően vizsgálja az egyes emlékeket, érvelései meggyőzőek. Kár, hogy több helyen. bántó sajtóhibák maradtak a szövegben. A Fehér László ballada fényképmásolata és a szerző olvasata között egy helyen (2. vsz. Hoszu — Hosszu) eltérés van.

Kovács Ágnes (*A készülő Magyar Népmesekatalógus meséinek típusmutatója*) c. közleményében rövid összefoglalást ad a korábbi és a jelenleg folyó Népmesekatalógussal kapcsolatos munkálatokról, a típusmutatók ismertetését minták bemutatásával oldja meg.

Tarnóc Márton